

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету

морського права та менеджменту НУ «ОМА»

Савінова Н.А.
«28» лютого 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРУЇЗНІ ПОРТИ»

Рівень	другий (магістерський) рівень
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація	Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту
Факультет	Морського права та менеджменту
Кафедра	Менеджменту та економіки морського транспорту

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Круїзні порти» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки магістра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту»

Розробник(и) д.е.н., професор Сотниченко Людмила Леонідівна.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту та економіки морського транспорту

Протокол від «_26_» _____ серпня _____ » 2020__ р. № 1__

Завідувач кафедри _____ Сотниченко Л.Л.

Секретар кафедри _____ Бабаченко М.В.

Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни Основною метою викладання дисципліни «Круїзні порти» є формування у майбутніх менеджерів теоретичних знань щодо функцій і місця круїзних портів в морській транспортній індустрії. Практичних навичок по техніці розташування та обслуговування круїзних суден, береговому обслуговуванню круїзних пасажиропотоків вирішувати складні стратегічні завдання управління в галузі круїзного бізнесу. Показники, які характеризують транспортну роботу флоту. Вантажообіг порту, його види, залежно суб'єктів які здійснюють обробку вантажів. Одиниці виміру вантажообігу. Пропускна спроможність порту та фактори впливу на показник

Динамічний розвиток світового ринку круїзного туризму обумовлює інтерес до цієї сфери діяльності як з боку вітчизняних морських портів, що мають пасажирські термінали і можливість приймати круїзні судна значних розмірів, так і з боку потенціалу Чорноморського регіону та світу. У зв'язку з цим для індустрії круїзного судноплавства важливим завданням є вивчення структури та інфраструктури круїзного ринку. Важливим елементом інфраструктури круїзного судноплавства є порти. Україна в дев'яностих роках ХХ ст. належала до лідерів круїзного судноплавства, оперуючи флотом в основних круїзних регіонах миру. У сучасний час у зв'язку з повною втратою пасажирського флоту, потенціал українських портів Чорного моря використовується не повною мірою. Існує необхідність розвитку круїзного судноплавства, міжнародної інтеграції транспортних комунікацій, модернізації інфраструктури морських портів. Сучасний розвиток глобального круїзного бізнесу і розширення регіонів и його позиціонування, ряд прикладних і науково-теоретичних проблем круїзного судноплавства вимагає розробки державних пріоритетів у сфері морського круїзного обслуговування круїзними портами, довгострокових програм співпраці приймаючих тур фірм і їх міжнародних партнерів – круїзних операторів.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня магістр галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізація «Менеджмент організацій і адміністрування підприємств морського та річкового транспорту».

Програма курсу « Круїзні порти» сприяє засвоєнню загальних, фахових та професійних компетенцій, в свою чергу забезпечує соціальну мобільність і конкурентоспроможність на ринку круїзного судноплавства з урахуванням міжнародних і національних вимог.

Мова навчання: Українська

Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова): вибіркова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

ФК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

ФК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

ФК 8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;

ФК 12. Ініціювання інноваційних проектів та оцінювання результатів нововведень в портовій інфраструктурі, судноплавстві та фрахтуванні;

ФК 14. Здатність орієнтування в сучасному круїзному ринку та в практичних проблемах менеджменту сучасного круїзного бізнесу.

Програмні результати навчання:

ПРН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

ПРН 17. Уміння проводити моніторинг змін у законодавстві, орієнтуватися у нормативних актах для забезпеченості правомочності рішень у морегосподарському секторі;

ПРН 18. Навички планування та організація круїзного бізнесу

Кількість кредитів ЄКТС - 3

Форма підсумкового контролю: *екзамен*

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Круїзні порти» передбачає здобуття студентом наступних результатів навчання:

- уміти аналізувати механізм дії світового круїзного ринку;
- уміти виявляти та систематизувати чинники конкурентоспроможності круїзного бізнесу;
- знати та розуміти суть пасажирського терміналу порту ;
- знати функції і місце круїзних портів в морській транспортній індустрії;
- розуміти місце круїзних портів в морській транспортній індустрії флоту ;
- уміти аналізувати та розуміти формування берегове обслуговування круїзних пасажиропотоків;
- знати регіональні аспекти та особливості функціонування круїзних портів в Чорноморському регіоні.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Кількість аудиторних * годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних * годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи
Тема 1. Круїзний порт як мотиваційна ціль морського круїзу.	4	2	2		1	1		
Тема 2. Критерії оцінки відповідності круїзних портів сучасним соціально-економічним тенденціям розвитку круїзного судноплавства.	4	2	2		3	1	2	
Тема 3. Функції круїзних портів в морській транспортній індустрії	4	2	2		3	1	2	

Тема 4. Місце круїзних портів в індустрії морських подорожей.	4	2	2		1	1		
Тема 5. Економічний потенціал пасажирських портів.	4	2	2		3	1	2	
Тема 6. Структура круїзних портів.	4	2	2		1	1		
Тема 7. Особливості і умови розвитку круїзних терміналів за різноманітним пасажиропотоком	4	2	2					
Тема 8. Критерії рівня пріоритетності круїзних портів.	2	2			1	1		
Тема 9. Марин як різновид круїзних портів.	4	2						
Тема 10. Берегове обслуговування круїзних пасажиропотоків	2	2	2					
Тема 11. Безпека масштабітності пасажиропотоку в круїзних портах.	2	2						
Всього аудиторних годин	38	22	16		14	8	6	
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання	52				76			
	Аналітичний огляд 5				Аналітичний огляд 5			
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90				90			

4. Темі практичних занять

з/п	Назва теми
1.	Круїзний порт як мотиваційна ціль морського круїзу
2.	Критерії оцінки відповідності круїзних портів сучасним соціально-економічним тенденціям розвитку круїзного судноплавства.
3.	Функції круїзних портів в морській транспортній індустрії
4.	Місце круїзних портів в індустрії морських подорожей.
5.	Економічний потенціал пасажирських портів.
6.	Структура круїзних портів.
7.	Особливості і умови розвитку круїзних терміналів за різноманітним пасажиропотоком
8.	Берегове обслуговування круїзних пасажиропотоків

5.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою,

навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки студентами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Контрольна робота	-	Аналітичний огляд

Виконання аналітичного огляду (плановий обсяг самостійної роботи студента 5 годин).

7. Тематика аналітичних оглядів

1. Пасажирський термінал порту - капітальна база морської круїзної галузі
  2. Переваги культурно-історичних і природних відмінностей морських міст-портів.
  3. Фактори і умови розвитку круїзного бізнесу в Чорноморському регіоні
  4. Відмінна своєрідність морських суден в діапазоні від різноманітних яхт до лайнерів з диференціацією якості послуг на борту судна .
  5. Відповідність виробничого потенціалу круїзних портів усієї сукупності функціонально-якісних вимог.
  6. Туристична привабливість місця розміщення круїзного порту.
  7. Параметри розвитку портової інфраструктури пасажирського терміналу.
  8. Доступність і системна безпека для пасажирів і всіх видів круїзного флоту пасажирського терміналу.
  9. Належне використання економічного потенціалу пасажирських портів.
  10. Системи комплексного стимулювання фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків в круїзних портах світу.
  11. Доступності і розвиненість портової інфраструктури в круїзних портах світу.
  12. Цінові характеристики привабливості круїзних портів для суден.
  13. Цінові характеристики привабливості круїзних портів для пасажирів (туристів).
  14. Свобода доступності круїзних портів для різних нішевих сегментів круїзного судноплавства за спеціальними характеристиками.
  15. Принцип використання кластеру у круїзному просторі.
  16. Цінність туристичних визначних пам'яток з позиції круїзних пасажирів як найважливіша характеристика привабливості круїзних портів.
  17. Основні категорії категорій відносно параметрів і якості обслуговування круїзних портів відповідно до класифікації Policy Research Corporation.
  18. Круїзні порти в залежності від масштабів пасажиропотоків і рівня обслуговування круїзних суден.
  19. Зв'язку «аеропорт - пасажирський термінал» як важливий чинник для стійкого та ефективного позиціонування морського пасажирського порту.
  20. Берегове обслуговування круїзних пасажиропотоків.
  21. Формування договірних відносин і забезпечення якості надання берегових екскурсійних послуг.
  22. Розбудова спеціального екскурсійного флоту щодо морської транспортної доступності на протязі всього узбережжя як чинник системи берегового обслуговування.
  23. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Середземномор'я.
  24. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Північної Європи.
- Чорноморських портів

25. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Чорноморських портів.
26. Марин як різновид круїзних портів.
27. Мери безпеки в круїзних портах : світова практика.
28. Стандарти та обмеження розвитку пасажирських портів Чорноморського регіону.
29. Складові морської пасажирської системи.
30. Регіональні аспекти ефективного позиціонування круїзних технологій.

8. Методи контролю

Поточне оцінювання студентів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних з рефератом, в дискусії.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: екзамен.

Методи демонстрації здобутих результатів навчання

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
1	уміти аналізувати круїзний порт як мотиваційна ціль морського круїзу	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
2	уміти виявляти та систематизувати критерії оцінки відповідності круїзних портів сучасним соціально-економічним тенденціям розвитку круїзного судноплавства.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
3	знати та розуміти функції круїзних портів в морській транспортній індустрії.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
4	розуміти економічний потенціал пасажирських портів.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
5	розуміти структуру круїзних портів.	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
6	уміти аналізувати та розуміти критерії рівня пріоритетності круїзних портів.	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
7	Розуміти принципи берегового обслуговування круїзних пасажиропотоків	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
8	знати мери безпеки в круїзних портах світу.	Розв'язання вправ, розрахунків, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії

9. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
----------------------	--------------------	---------------------

A	відмінно	Студент проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує справи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

10. Питання для підсумкового контролю

1. Пасажирський термінал порту - капітальна база морської круїзної галузі
2. Переваги культурно-історичних і природних відмінностей морських міст-портів.
3. Фактори і умови розвитку круїзного бізнесу в Чорноморському регіоні
4. Відмітна своєрідність морських суден в діапазоні від різноманітних яхт до лайнерів з диференціацією якості послуг на борту судна .
5. Відповідність виробничого потенціалу круїзних портів усієї сукупності функціонально-якісних вимог.
6. Туристична привабливість місця розміщення круїзного порту.
7. Параметри розвитку портової інфраструктури пасажирського терміналу.
8. Доступністю і системна безпека для пасажирів і всіх видів круїзного флоту пасажирського терміналу.
9. Належне використання економічного потенціалу пасажирських портів.
10. Системи комплексного стимулювання фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків в круїзних портах світу.
11. Доступності і розвиненість портової інфраструктури в круїзних портах світу.
12. Цінові характеристики привабливості круїзних портів для суден.
13. Цінові характеристики привабливості круїзних портів для пасажирів (туристів).

14. Свобода доступності круїзних портів для різних нішевих сегментів круїзного судноплавства за спеціальними характеристиками.
15. Принцип використання кластеру у круїзному просторі.
16. Цінність туристичних визначних пам'яток з позиції круїзних пасажирів як найважливіша характеристика привабливості круїзних портів.
17. Основні категорії категорій відносно параметрів і якості обслуговування круїзних портів відповідно до класифікації Policy Research Corporation.
18. Круїзні порти в залежності від масштабів пасажиропотоків і рівня обслуговування круїзних суден.
19. Зв'язку «аеропорт - пасажирський термінал» як важливий чинник для стійкого та ефективного позиціонування морського пасажирського порту.
20. Берегове обслуговування круїзних пасажиропотоків.
21. Формування договірних відносин і забезпечення якості надання берегових екскурсійних послуг.
22. Розбудова спеціального екскурсійного флоту щодо морської транспортної доступності на протязі всього узбережжя як чинник системи берегового обслуговування.
23. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Середземномор'я.
24. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Північної Європи. Чорноморських портів
25. Фірмової відмінності обслуговування пасажиропотоків у круїзних портах Чорноморських портів.
26. Марин як різновид круїзних портів.
27. Мери безпеки в круїзних портах : світова практика.
28. Стандарти та обмеження розвитку пасажирських портів Чорноморського регіону.
29. Складові морської пасажирської системи.
30. Регіональні аспекти ефективного позиціонування круїзних технологій.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Жихарева В.В. Экономика морского транспорта: учебник – Х.: Бурун Книга, 2012. – 480 с.
2. Ніколаєва Л. Л., Цимбал М. М. Морські перевезення: Підручник - ОНМА. Одеса: Фенікс, 2005. – 425 с.
3. Примачов Н.Т., Примачова С.И. Морские торговые порты в системе интермодальных транспортных сообщений. - Одесса: институт проблем рынка и экономикоэкологических исследований, 2001. - 214с.
4. Географія транспорту: Курс лекцій / Л. О. Маковецька. – Луцьк: Східноєвроп. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. – 118 с. [Електронний ресурс].
5. Мальська М.П. Туристичне країнознавство / навчальний підручник/ Мальська М.П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 184с.
6. М.В. Миюсов, Н.Т. Примачев и др. Экономико-правовые аспекты эффективного функционирования морской транспортной индустрии / Под общей ред. д.э.н., проф. Н.Т. Примачева. [монография] / кол.авторів // - Одесса: НУ «ОМА», 2018. – 316 с.
7. Божидарнік Т.В. Міжнародний туризм: навч. посіб. / Т.В. Божидарнік, Н.В. Божидарнік, Л.В. Савош. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 312с.
8. Кудла Н.Є. Управління якістю в туризмі / підручник Н.Є. Кудла. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 328с.
9. Шибаев А.Г. Пассажирские перевозки: Учебное пособие. – Одесса Феникс, 2013. – 336с.
10. Голубкова І.А. Бізнес-планування в круїзному судноплавстві. Підручник. / Примачов М.Т., Примачова Н.М., Левинська Т.І., Яворська А.Ф. / – Одеса: НУ«ОМА», 2020. – 347 с.

Додадкова

10. Жихарева В.В., Власенко О.С., Яровая Н.В. Экономика и организация морских круизов: Учебное пособие / Жихарева В.В., Власенко О.С., Яровая Н.В. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2016 – 249с.
11. Організація туризму: Підручник /І.М.Писаревський. – Х:ХНАМГ, 2008 – 541с.
12. Н.Т. Примачев, Н.Н. Примачева, И.Н. Пархоменко. Управление экономической деятельностью судоходных компаний / Под общей ред. д.э.н., проф. Н.Т. Примачева. Одесса: НУ «ОМА», 2016. – 348 с.
13. Колегаев І.М. Принципи конкурентного розвитку спеціалізованого судноплавства глобальної морської транспортної індустрії / І.М.Колегаєв. Моногр. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 332 с.
14. Система забезпечення стійкості розвитку підсистем морської транспортної індустрії / Т.І. Фрасинюк. - Одесса: НУ «ОМА», 2017. – 304 с.
15. Фрахтування та ціноутворення у судноплаванні [Текст]: методичні вказівки до виконання практичних занять / Укл. Л. В. Мезіна - Одеса: НУ «ОМА», 2020. - 27с.
16. Голубкова І.А. Проблема безпеки в круїзному судноплаванні. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». / Левінська Т.І., Бабаченко М.В./ Вип. 39. Частина 1. – Одеса, 2019. - С. 5-11. Index Copernicus: [Indexed in the ICI Journal Master List](#)
17. Голубкова І.А. Закономерности устойчивого развития морской круизной индустрии. Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ», №5, Національний університет харчових технологій ГО «Інститут проблем конкуренції»; 2018.- С. 42- 46.
18. Голубкова І.А. Проблеми прибережного судноплавства в системі сталого розвитку Одеського регіону. /Левінська Т.І./ Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: зб. наук. праць. – Одеса, 2018. – С. 43-52.
19. Голубкова І.А. Особливості стратегічного позиціонування круїзного флоту в різних регіонах портів. Економічні інновації. Вип. 62: зб. наук. праць. – Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2016. - С. 127-134.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Review of maritime transport:
http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/rmt2016_en.pdf
2. www.ukrstat.gov.ua
3. www.rada.gov.ua

12. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

.....

.....

.....